

Ramon Violant i Simorra, *Obra oberta*, t. 2, Barcelona 1979, ss. 290, ryc. 93.

Pierwszy tom dzieł zebranych etnografa katalońskiej części Pirenejów zawiera artykuły z zakresu kultury duchowej i społecznej, podczas gdy omawiany tu tom drugi poświęcono w całości studiom z zakresu historii kultury materialnej. Część tych artykułów została po raz pierwszy opublikowana w latach trzydziestych naszego stulecia i w okresie powojennym. Autor, związany z muzeum Poble Espanyol w Barcelonie, przeprowadził wieloletnie badania terenowe. Dwa pierwsze artykuły dotyczą obróbki konopi i wełny, przędzenia, tkania i apretury wyrobów z tych surowców, charakterystycznych dla gospodarki w Pirenejach. Autor uwzględnia nie tylko tkaniny, lecz także inne wyroby włókiennicze. Opisuje szczegółowo proces produkcji, ukazując rysunki narzędzi i kolejnych czynności. Można by życzyć sobie, aby na miejscu rysunków znalazły się fotografie. Dane, jakich dostarcza, są bardzo interesujące dla etnografów zajmujących się włókiennictwem w regionach górskich. Należałoby zwłaszcza zwrócić uwagę na folusz do sukna, w którym zastosowano dwa uderzające na przemian stępory.

Następne artykuły omawiają różne rodzaje młynów zbożowych używanych w katalońskiej części Pirenejów, pieców chlebowych i sposoby przygotowywania posiłków. Duży artykuł przedstawia różne formy zimowego i letniego pasterstwa. Ostatnia rozprawa ukazuje mitologię, wraz ze znaczeniem folklorystycznym użytkowania ognia w Katalonii. Omawiany tom przynosi więc szereg rozpraw podstawowych dla rozwijającej się etnografii katalońskiej, opartych na badaniach terenowych i ogromnej literaturze. Szczególne znaczenie mają obficie przytaczane przysłowia, pieśni i poezje ludowe odnoszące się do opisywanych czynności produkcyjnych.

I. Turnau